

CSEHNÉ PAPP IMOLA*

TUDOMÁNYOS IRÁNYÍTÁS(?) A NŐK ÉS FÉRFIAK IDŐFELHASZNÁLÁSÁBAN

SCIENTIFIC MANAGEMENT(?) IN WOMEN'S AND MEN'S TIME USAGE

ABSTRACT

Recently, an increasing number of international and domestic research focuses on examining the status of women in the labor market, women's career opportunities and feminisation some professions. Women should make a balance between family, career and leisure time, which is not an easy task. The aim of my research was to get to know the personal time management of the employees at the public sector. The study examined women working in the public sector and men's individual time use. The sample regarding this research was provided by 170 employees. The 'balance of time' was open, the filling of the questionnaires happened on a volunteer basis, therefore appreciable questionnaires were available from every region. The observation unit was one daily time usage of one person, i.e. one 'humanday'. The research is based on the following hypothesis: in this case there is no fundamental difference between men and women in the use of time. The results only partially disproved the hypothesis, the main reason for the search for different roles.

1. Bevezetés

A Taylor által kidolgozott tudományos irányítás hogyan kapcsolódik az időfelhasználáshoz? A társadalomban mindennemű gazdálkodást három összefüggő alrendszer határoz meg: az idő, az emberi energia és az anyagi javak. Az ezeket érő hatások nem különíthetők el, szoros kölcsönhatásban állnak, a három alrendszer együtt lehet egyensúlyban vagy válságban. Az utóbbi időben egyre több nemzetközi és hazai kutatás állítja középpontba a nők munkaerő-piaci helyzetének vizsgálatát, az esélyegyenlőséget, a nők karrierlehetőségeit, illetve egyes pályák elnöiesedését. A nőknek a család, a karrier és a szabadidő közötti egyensúlyt kell megteremteniük, ami nem könnyű feladat. De ugyanez vonatkozik a férfiakra is. A tanulmány a közszférában dolgozó nők és férfiak egyéni időfelhasználásának vizsgálatát állítja a középpontba.

2. Elméleti háttér

Az időmérleg-elemzések olyan alapkérdések vizsgálatát teszik lehetővé, melyek megmutatják, hogy milyen tevékenységet mekkora időráfordítással és rendszerességgel kell végezni ahhoz, hogy életünk fenntartható legyen. A felvétel feladata, hogy korábbi nemzeti és országok közötti vizsgálatokkal összehasonlítható adatokat adjon a népesség életkörülményeiről, életviteléről, időfelhasználásáról. Fő vonásaiban meg kell felelnie az Eurostat keretében végzett időmérleg-felvétel adatigényeinek is (tevékenységlista, életkörülmény-mutatók). Az Eurostat megfogalmazása szerint az időmérleg-felvételek célja: segíteni a családpolitika megalapozását és támogatni a munkaidő szabályozását célzó politikai irányvonalak

* Dr. habil. Papp Imola tanszékvezető egyetemi docens – Szent István Egyetem Gödöllő, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Vezetéstudományi Tanszék.

kialakítását. További törekvés az információk szolgáltatása az utazási célokról és módokról, különös tekintettel a turizmusra, valamint segíteni a nemzeti számlákkal való fejlesztési munkákat. Az időfelhasználás középpontjában a munka, a munkavégzésre fordított idő, annak szerkezete, hiánya vagy mértéke áll. Ez a mutató szabályozza az egyén és a társadalom időfelhasználást, életvitelét, jólétét (anyagi, egészségi, kulturális összetevőket) egyaránt. Az időmérleg egyrészt olyan társadalomstatisztikai adatfelvételi és elemző eljárásoknak az összessége, amelynek célja, az életmódnak (mint hierarchikus rendszerbe szervezett tevékenységstruktúrának) és bizonyos tevékenységeknek a vizsgálata, másrészt a társadalom időfelhasználásáról nyert adatok és társadalmi jelzőszámok rendszere.

Szerkezetileg három nagy blokkra osztható fel a napi tevékenység, illetve a rájuk fordított idő: Egyfelől vannak a társadalmilag kötött idő tevékenységei. Olyan tevékenységfajták tartoznak ebbe a csoportba, melyeknek elvégzése vagy nem végzése között nincs igazán szabad választás. Ilyenek a megélhetéshez szükséges, jövedelemért végzett fő- és kiegészítő kereső-termelő munkák, a tanulás, a családellátási és háztartási tevékenységek valamint a közlekedés. Másfelől léteznek a fiziológiai szükségletek kielégítésének teendői. Olyan – szintén kötött jellegű – tevékenységek tartoznak ide, melyeket többnyire napi rendszerességgel végzünk és a társadalom többsége által a fiziológiai regenerációt szolgáló elfoglaltságok. Ilyenek például az alvás, az étkezés, evés-ivás, testi higiénia, öltözködés, passzív pihenés stb. Fennállnak továbbá a szabadon végzett tevékenységek. Az előző két kötött időn felül maradó idő, amelynek végzése az előzőekkel ellentétben viszonylagos szabadsággal történik. Ilyen az aktív szabadidő, benne a társas szabadidő, a kulturális és sportintézmények látogatása, olvasás, séta, sport stb.

Az időkezelési stratégiákra a társadalmi struktúrában elfoglalt hely rányomja a bélyegét. Az idő hatékonyabb kezelése, a szabad idő hasznossága és fontossága a középosztály és az elit gondolkodásában fokozottabban mutatható ki. A magasabb műveltség, a jobb társadalmi státusz és a kedvezőbb anyagi feltételek mellett az idő nagyobb értékkel bír az emberek számára. Ezáltal hatékonyabbá válik az időbeosztás, az egyén körülményeknek való kiszolgáltatottsága csökken, növekszik az önálló döntés esélye. A szabadidőben végzett tevékenységek nagy része olyan készségeket fejleszt, amelyek fontosak lehetnek a gazdasági tevékenységben is, megkönnyíthetik a munkaerőpiacon való boldogulás esélyeit. Ilyen például a társasági kapcsolatépítés, az önálló tanulás, az újságolvasással elsajátított napi szintű tájékozottság vagy a sport, amely a testi erőnlétén felül fejleszti a koncentrációs képességet is.²

Az időkezelési stratégiák nemenként is jelentősen különböznek, különösen, ha a családon belüli, a háztartási munkamegosztást vizsgáljuk. Kutatások szerint a magyar nők többsége továbbra sem az egyéni céljait helyezi előtérbe, megmaradt a hagyományos családcentrikus hozzáállásuk.^{3,4} Többségük elégedett a munkában elért korábbi teljesítményével és nem feltétlenül vágyik karrierre, mert az a család rovására menne. A vezetők munkavállalókkal szembeni elvárásai a válság hatására sem változtak.⁵ Ez igaz a felsőoktatásban dolgozó oktatók és kutatók egy részére is.⁶ De ha karrierre vágnának a nők, akkor sem volna egyszerű helyzetük. A magyar munkaerőpiac általános jellemzői közé tartozik ugyanis, hogy a nők és a férfiak által betöltött állások erőteljesen elkülönülnek egymástól. Ez a szegregáció a gazdasági (és társadalmi) élet minden területén élesen megjelenik. Szakemberek véleménye szerint ez a jelenség az egyik legnagyobb akadály a nemek közötti esélyek kiegyenlítődének.⁷

A tudományos irányítás alkalmazását az időgazdálkodásban a munka és családra fordított idő összhangjának megtalálása is szükségessé teszi. Már a felnövő, felsőfokú tanulmányait folytató generáció is szembesül ennek nehézségeivel. A ma még csak az oktatási rendszerben aktív hallgatókat is foglalkoztatja és érinti a munka és magánélet kérdése és

ennek összehangolása.⁸ Tény, hogy bizonyos életszakaszokban eltérően vélekednek a két terület prioritásáról, ugyanakkor, ha választaniuk kellene a két terület között, a többség a családot részesítené előnyben, és e tekintetben nem különböztek a férfi és női válaszadók.

A hatékony időgazdálkodás kérdéseit több kutatás is görcső alá veszi. Érdekes az a vizsgálat, amelyik a beosztottra és az első számú tulajdonos vezetőkre fókuszál kommunikációs szempontból.^{9,10} Az eredményekből kitűnt, hogy a megfigyelt vezetők az öt munkanap alatt átlagosan 2844 percet dolgoznak, ami napi 9 óra 29 perc napi átlag munkaidőt jelent. Napi egy órával kevesebbet munkálkodnak tehát, mint a tulajdonos vezetők, ugyanakkor ez az időérték is meghaladja a napi nyolc órát. A leghosszabb időtartamú kommunikációs mód egyértelműen minden vezetőnél a közvetlen, cégen belüli hivatalos kommunikáció.

A felsoroltak alapján vetődött fel a kérdés, hogy van-e különbség a férfiak és nők időgazdálkodása között, amennyiben ugyanazon a munkahelyen, többnyire ugyanabban a munkakörben dolgoznak.

3. A vizsgálat tapasztalatai

A vizsgálat célja az volt, hogy kérdőíves felméréssel 170 fős országos minta esetében feltárja, hogy a XXI. századi magyar munkavállalók, miként tudják hatékonyan megszervezni a mindennapjukat, amennyiben kötött munkaidőben dolgoznak, állami alkalmazottként. A kutatás azon a hipotézisen alapult, hogy hivatali munkahelyek esetében nincs alapvető különbség a nők és férfiak időfelhasználása között.

A kérdőívet 41 férfi (24%) és 129 nő (76%) töltötte ki. A vizsgált minta kor szerinti megoszlása a következőképpen alakult: 55 fő 20–30 éves kor között van, 27 fő 30–40 év közötti, 47 fő 40–50 éves, 37 fő 50–60 év között van, és 4 fő 60 év feletti munkavállaló. Faluban az alanyok 7%-a (12 fő) lakik, nagyközségben a válaszadók csupán 4%-a (7 fő), kisvárosban 34%-uk (58 fő) él, megyeszékhelyen 24%-uk (41 fő), a fővárosban pedig 31% (52 fő). Ami a minta iskolai végzettségét illeti: egyetemi végzettséggel 47-en rendelkeznek, főiskolai diplomával a minta 64%-a bír, gimnáziumi érettségét mindössze 1%-uk, szakközépiskolába 7%-uk járt.

3.1. A társadalmilag kötött időráfordítás

A közsférában a munkaidő napi 8 óra, tehát 480 perc. Ettől függetlenül sokan vannak, akik túlóráznak. Az átlagos munkaidő így közel 494 perc lett. A mintában szereplő személyek 29%-a többet dolgozik napi 8 óránál. A férfiak 46%-a rendszeresen túlórázik, esetükben az átlagos napi főfoglalkozás ideje 502 perc, míg a nőknél ez az arány 23%, illetve átlagosan napi 491 perc.

Önkéntes munkában a teljes minta 22%-a vesz részt (37 fő), ők mindnyájan nők, akik naponta átlag 4 percet fordítanak erre a tevékenységre.

Házimunkára a mintában szereplő személyek 95%-a fordít időt, összesen 161 fő. Minden nő végez házimunkát, míg a férfiak csupán 78%-a. Nőknél ez az átlag 24 perc naponta, férfiaknál 12 perc.

A kérdőívet kitöltők közül 73 fő, vagyis a teljes minta 43%-a gyermekes/unokás, illetve 2 fő szülei ellátását jelezte e sorban. A 73 főből 55 nő és 18 férfi. A gyermekek/unokák ellátása megmaradt alapvetően női „feladatnak”. Így a nők 43%-a lát el gyermeket/unokát – átlagosan naponta 46 perces időráfordítással, a férfiaknál ez 44% – átlagosan naponta 22 perces időráfordítással. Legkevesebb napi 10 percet, legtöbbit napi 240 percet töltenek gyermekükkel/unokájukkal szüleik/nagyszüleik. De ebben az időben nincs benne például a

közös filmnézés, házimunka végzése közbeni beszélgetések ideje stb. Ez az idő a naponta ténylegesen csak a gyermekre fordított időt mutatja.

A mintában szereplő 170 fő 47%-a végez a ház körül különböző munkákat, ők mindnyájan férfiak, akik átlagosan 18 percet foglalatoskodnak javítási-karbantartási munkákkal.

Iskolai elfoglaltsággal a minta csupán 1%-a rendelkezett, ezért ezt a kategóriát figyelmen kívül hagytam.

Önképzésben valamilyen formában a minta közel 5%-a vesz részt, átlagosan 10 perces ráfordítással. Ez az érték egyforma mind a férfiak, mind a nők esetében. Az érintettek a következő formákat jelölték meg: nyelvtanfolyam, belső képzés, tanfolyam, szakirányú képzés (ami lehet belső képzés is).

A vizsgálatban szereplők mintegy 31%-a használja gépkocsiját munkába járáshoz. Legkisebb arányban a fővárosiak járnak gépkocsival (19%), és ők érték el a legtöbb utazási időt, átlagosan napi 60 percet. A minta 65%-a választ egyéb közlekedési eszközt, legtöbbször az autóbust és a BKV-t jelölték meg. De volt, aki vonatot, kisvárosi tömegközlekedést, kerékpárt, vagy gyalogos formát, esetleg ezek kombinációit sorolta fel. A megkérdezettek 4%-a nem jelölt meg semmit, így feltételezhető, ők olyan közel laknak munkahelyükhöz, hogy azt nem releváns munkába járással töltött időként említeni. Nők esetében átlagosan az utazás ideje 58 perc, férfiaknál 67 perc.

A vizsgálatból kiderült, hogy az egy főre jutó társadalmilag kötött idő átlagosan 632 perc. Nemek szerint vizsgálva a nők társadalmilag kötött ideje átlagosan 633 perc, míg a férfiaké 631 perc, tehát mondhatni, azonos. Ezen belül szembevetendő különbség van a túlórázásban, és a ház körüli munkák elvégzésében, ahol a férfiak dominálnak, míg a házimunkára és a gyerekek körüli teendőkre a nők fordítanak egyértelműen több időt.

3.2. A fiziológiailag kötött időráfordítás

A fiziológiailag kötött idő szerkezeti vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy ezekben a tevékenységekben mindenki, tehát a minta 100%-a, nemre való tekintet nélkül részt vesz. A mintában szereplők átlagosan 403 percet töltenek alvással, de nincs különbség a két nem ezen tevékenységre fordított ideje között. A nők az átlaghoz képest egy perccel többet, a férfiak egy perccel kevesebbet alszanak.

Az étkezés napi átlagos ideje 59 perc. Ez a nőknél 57 percet jelent, férfiaknál 64-et.

A minta alanyai közel 28 percet töltenek öltözködéssel, itt némi különbség fedezhető fel a két nem között, a nők 30 percet, a férfiak 22-t fordítanak erre a tevékenységre.

Általában naponta 43 percet töltenek a minta alanyai tisztálkodással. Míg a férfiak esetében ez 38 percet jelent, a nőknél ez valamivel több, 45 perc ez az érték.

A passzív pihenést vizsgálva kimutatható, hogy a minta résztvevőinek 49%-a él ezzel a lehetőséggel, mely naponta átlagosan 36 percet jelent. Nemek szerint vizsgálva a nők 45%-a rendelkezik ilyen idővel – átlagosan 36 perc, férfiaknál ez az arány 61%-os – 38 perc.

A vizsgálati mintában szereplő munkavállalók fiziológiailag kötött ideje átlagosan 570 perc. Érdekes megkülönböztetni, hogy akik rendelkeznek passzív szabadidővel, ott ez az átlag 576 perc, akiknél ez nem szerepelt, ott az átlag 528 perc. A nők esetében az átlagos idő 572 perc, férfiaknál 564 perc. A fiziológiailag kötött idő tekintetében a két nem között elhanyagolható, mindössze 8 perc különbség van. A nők többete – érthető módon – az öltözködésre és higiénéjára fordított időből származik. Érdekes azonban, hogy – minimális eltéréssel ugyan – a férfiak több időt fordítanak étkezésre.

3.3. A szabadidő-ráfordítás

A felmérésben szereplő 170 fő munkavállaló 64%-a szabadidejében folytat valamilyen társas tevékenységet. Ez átlagosan egy főre nézve 23 percet jelent naponta. A nők 62%-nak, a férfiak 71%-nak van ilyen jellegű tevékenysége. Társas szabadidős tevékenységként legtöbbször a baráti-családi összejöveteleket, beszélgetéseket jelölték meg. Szép számmal szerepeltek a felsoroltak között a társaságban történő mozi látogatások, a társasjátékok és a bulizások is. Volt, aki az e-mailezést is ide írta, ez elég elgondolkodtató. Legtöbbször ilyen tevékenységeiket hetente, illetve havonta végzik.

A minta 42%-a fordít időt kulturális tevékenységekre, (közülük 60% nő, 40% férfi) átlagosan 14 percet naponta. Ez mind a férfiak, mind a nők esetében ugyanannyi. Legtöbbször a mozit, kiállítás, koncertet jelölték meg. De szerepelt a felsoroltak között hangverseny, író-olvasó találkozó, filmklub, opera is. Meghökkenítő módon, színházlátogatást csak 2 fő jelölt be. Leginkább kéthetente-havonta jellemző az effajta tevékenység végzése.

A teljes minta 51%-a végez valamiféle sporttevékenységet, átlagosan naponta 29 perces időráfordítással. A nők 47%-a sportol, átlagosan napi 28 percet, a férfiaknak pedig 66%-a (!) napi 30 percet. Legtöbbször edzőterembe járnak, vagy otthon tornáznak, úsznak, jógáznak, sétálnak, bicikliznek, futnak. Van, aki gyógytornára jár, esetleg táncolni. Legtöbbször hetente, illetve hetente többször is szoktak sportolni.

A minta 91%-a rendszeresen olvas, és átlagosan 35 percet töltenek ezzel naponta. A nők 92%-ára jellemző ez a tevékenység, átlagosan 35 percben. A férfiak aránya 88%, rájuk átlagosan 37 perces időráfordítás jellemző. A nyilatkozók döntő többsége naponta olvas, többnyire híreket, folyóiratokat, regényt, könyvet, magazint, heti- és napilapokat. Többször írtak be az internetet, szépirodalmi műveket is.

A 170 főből 80-nak van valamiféle hobbi-tevékenysége, ez 47%-os arányt jelent. Számukra átlagosan naponta 27 perces elfoglaltságot jelent effajta tevékenységük. A nők 43%-nak, a férfiak 59%-nak van hobbija. A nők átlagosan naponta 24 percet töltenek ezzel, míg a férfiak átlagosan 35 percet. Legtöbbször a kirándulást, kerékpározást, internetezést, kertészkedést jelölték meg; de többször szerepelt a kutyasétáltatás, kézművesség, vásárlás(!), bulizás is. Voltak érdekes hobbival rendelkezők is, mint például autómódellezés, versek megzenésítése, ezotéria, néptánc, énekkar, rajzolás is. Leginkább hetente tudnak erre időt szakítani, de emellett többen vannak, akik naponta, illetve havonta tudják ezt a tevékenységüket üzni.

A minta 45%-a, vagyis 76 fő rendszeresen szakít időt zenehallgatásra. Ők átlagosan 24 percet szánnak e tevékenységükre. Rájuk kívül 30 fő zenét csak utazás illetve otthoni munka közben hallgat. A nők 47%-ára jellemző, átlagosan 24 percet naponta, a férfiaknál az arány 39%-os, átlagosan 22 perccel. Leginkább a rádiót preferálják, de ugyanolyan nagy arányban szerepeltek a számítógépen, mp3 lejátszón, cd-n zenét hallgatók is. Legtöbbször naponta, de többnyire háttértevékenységként üzik.

A mintában szereplők közül csupán 2 fő nem szokott televíziót nézni. A többieknek átlagosan naponta 73 percét tölti ki naponta. A fent említett 2 fő a nők köréből került ki, így a férfiak 100%-a néz televíziót. Míg a nők átlagosan 74 percet töltenek ezzel, a férfiak 73-at. Legtöbbször a híradót, időjárást, esti filmeket/sorozatokat, természetfilmeket nézik meg. Egyéni érdeklődéstől függően van, aki emellett talkshow-t, vetélkedőt, autós-vagy főzőműsort, mesét, gazdasági-politikai műsorokat néz.

Videózni a mintában szereplők mindössze 17%-a szokott. Átlagosan naponta 13 percet tölt ki ez a tevékenységük. A nők 21%-ra jellemző, átlagosan napi 13 perccel, a férfiaknál 15%-os az arány 11 perccel. Megjegyzendő, hogy a videózás ma már leginkább a DVD-nézést, illetve számítógépen történő filmnézést takarja, ezt is jelölte szinte mindenki. Leginkább filmeket, mesét, dokumentumfilmeket néznek, legjellemzőbben hetente.

Az egy főre jutó átlagos szabadidő 238 perc naponta. A nőknél ez a szám 235 perc, míg a férfiaknál 245 perc. A férfiak tehát átlagban napi 10 perccel több szabadidővel rendelkeznek mint a nők, amit alapvetően a hobbijukra fordítanak.

Összefoglalva felmérés eredményeit, kiderült, hogy a mai magyar társadalomban közszolgálati tevékenységet végző munkavállalók időstruktúrája a következőképpen alakul: a napi idő 44%-a társadalmilag kötött idő, 40%-a fiziológiailag kötött idő, 16%-a pedig szabadidő. A nemek között nincsen alapvető különbség a napi időfelhasználásban. Mindössze a fiziológiailag kötött idő és a szabadidő tér el egymástól 2-2%-ban a nők és férfiak között. Ez a különbség a nők öltözködés-higiéncia tevékenységéből és a férfiak hobbira fordított idejéből adódik, és átlagban napi 12 perc. A vizsgálat kérdésfeltevése tehát beigazolódott.

Nagy különbségek figyelhetők meg azonban a minta egészét tekintve a napi időfelhasználásban, az egyes tevékenységek esetében, amelyek nem mindenkire jellemzők. Ilyen például, hogy a társadalmilag kötött idő keretén belül a megkérdezettek 22%-a végez önkéntes munkát, 43% foglalkozik gyerekekkel, vagy 5% tanul valamilyen formában. A fiziológiailag kötött időn belül csupán a passzív pihenés említésre méltó (49% jelölte be), hisz aludni, étkezni, tisztálkodni és öltözködni mindenki szokott. A legszembeűnőbb részvételi arány a szabadidő felhasználásban van: a megkérdezettek 64%-a végez társas tevékenységet, 42% kulturálisat (az iskolai végzettségeket figyelembe véve, ez meglepő), 51% sportol, 91% olvas, 47%-nak van hobbija, 45% hallgat zenét, majdnem mindenki néz tévét, és 17% videozik/dvd-zik. A szembeűnő különbség a részvételi arányban természetesen leginkább a szabadidős tevékenységekben figyelhető meg. Ezen belül a legnagyobb a szórás, és kiemelkedik a tévézésre fordított idő.

4. Következtetés

Az elvégzett vizsgálat eredményei csak nagyon kis részben nem igazolták a feltételezést, melynek fő oka az eltérő nemi szerepekben keresendő. Összefoglalva, az alábbi következtetések érdekesek:

- Több férfi túlórázik, mint nő. A férfiak hosszabban túlóráznak. Önkéntes munkát csak a megkérdezettek egyötöde végez, ők mindnyájan nők. Házimunkával majdnem mindenki foglalkozik, de a nők több időt töltenek a háztartásban, mint a férfiak. Gyerekellátást kevesebb, mint a minta fele jelölte be napi tevékenységként, inkább a nők végzik, és több időt fordítanak erre a tevékenységre, mint a férfiak. Házkörüli javítási-karbantartási munkákat csak a megkérdezettek fele végez, mind férfiak. Önképzésben egyformán vesznek részt a nők és férfiak (de csupán a megkérdezettek csupán 5%-a), mind arányaiban, mind a rászánt idő tekintetében. A munkahelyre való utazáshoz a gépkocsit többnyire a férfiak használják, a nők többsége tömegközlekedéssel utazik. A férfiak naponta több időt utaznak, mint a nők.
- A férfiak is a nők is ugyanannyit alszanak. A férfiak több ideig esznek. A nők több ideig öltözködnek. A nők hosszabban tisztálkodnak. A megkérdezettek fele jelölte be a passzív pihenést, közülük több a férfi mint a nő, de ugyanannyit pihennek.
- Társas tevékenységet a megkérdezettek több mint fele folytat, közülük több a férfi, mint a nő, de ugyanannyi időt szánnak rá. A megkérdezetteknek a fele sem jelölte be, hogy részt vesz kulturális tevékenységben, közülük több nő, mint férfi, de ugyanannyi időt fordítanak rá. A mintában szereplők fele sportol, több férfi, de alig valamivel többet, mint a nők. Majdnem mindenki napi rendszerességgel olvas, de nemek tekintetében kicsivel magasabb a nők aránya, az időráfordításban viszont kis mértéken a férfiak vezetnek. A minta fele nyilatkozott úgy, hogy van hobbija. Több férfinak van

hobbija, mint nőnek, és több időt is töltenek vele. A megkérdezettek kevesebb, mint fele hallgat zenét, ők inkább nők. Mindenki tévézik naponta, és ugyanannyit. Videózni csak a megkérdezettek hatoda szokott, ők legtöbben nők, és valamivel hosszabban teszik ezt, mint a férfiak.

5. Javaslatok

A társadalmilag kötött idő keretén belül alapvetően csak a közlekedésre fordított idő mennyisége lehetne csökkenthető, mindez makrogazdasági intézkedéseket igényel.

Kívánatos lenne, hogy jogszabályi szinten fogalmazódjanak meg törekvések a család és munka egyensúlyának fenntartásának érdekében, amihez az eddigiektől eltérő, ún. integrált tanácsadási szemlélet jó támpontokat nyújthat. Megoldási lehetőséget jelenthet a rugalmas munkaidő, távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás stb. különböző eszközökkel történő ösztönzése.

A munkáltatói oldalt szintén érdekeltté kell tenni a fent említett lehetőségekben. Az ő eredményeiket is befolyásolja, hogy milyen munkavállalóval dolgozik. A kiegyensúlyozott, stressztől mentes munkaerő hatékonyabb, termelékenyebb és lojálisabb is a szervezethez. A szervezet pedig „családbaráttá” válik, a költségei csökkennek, mivel csökken a fluktuáció – ezáltal a toborzás, beillesztés, oktatás költsége is.

A Taylor által kidolgozott tudományos irányítás tehát kapcsolódik az időfelhasználáshoz. Az egyén szintjén a szabadidő tudatosabb megszervezése lenne célszerű. Ugyanakkor a megfelelő egyensúly megtalálása érdekében tudatos életút- és karriertervezés szükséges.

JEGYZETEK

1. Falussy Béla (1996): Társadalmi helyzetkép, KSH, Budapest, 105 old.
2. Falussy Béla (1996): Társadalmi helyzetkép, KSH, Budapest, 105 old.
3. Pongrácz Tiborné (2006): Nemi szerepek társadalmi megítélése, <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a966.pdf>, letöltés: 2014.05.21.15 old.
4. Pongrácz Tiborné–Murinkó Livia (2009): Háztartási munkamegosztás. In: Nagy Ildikó–Pongrácz Tiborné (szerk.): Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 2009. Budapest: TÁRKI – Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 95–116. old.
5. Juhász Csilla (2010): A vezetők humán erőforrásokkal szembeni elvárásának változása. VIKEK Közlemények, 94–102. old.
6. Keczer Gabriella (2014): Üvegplafon III.: Nők a kutatói pályán – fékek és akadályok, Taylor Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Folyóirat, 1–2. szám, 392–402. old.
7. Nagy Beáta (1997): Karrier női módra. In: Szerepváltozások – Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 1997. Budapest: TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium.
8. Czeglédi Csilla–Juhász Tímea (2013): Reconciliation plan of career and private life in the circle of daytime students in Hungary. In: Proceedings from VIII. International Conference on Applied Business Research ICABR 2013 70–77. old.
9. Dajnoki Krisztina (2006a): Beosztott vezetők kommunikációjának időérték elemzése. „Agrárgazdaság, vidék, régiók – multifunkcionális feladatok és lehetőségek” XLVIII. Georgikon Napok és 15. ÖGA találkozó CD kiadványa, Keszthely, 190. old.
10. Dajnoki Krisztina (2006b): Szakmai, szervezeti és vezetői kommunikáció vizsgálata a mezőgazdaságban, Doktori értekezés, Interdiszciplináris Társadalom- és Agrártudományok Doktori Iskola, Debrecen, 199. old.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Falussy Béla (2002): Társadalmi hatások és változások a férfiak és nők munkaidő-felhasználásában. In: Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről, Szer.: Nagy Ildikó–Pongrácz Tiborné–Tóth István György. TÁRKI Szociális és Családügyi Min. 198–222. old.
- Falussy Béla (2002): Társadalmi-gazdasági trendek a népesség időfelhasználásában. Statisztikai Szemle, 2002/9. szám. 80. évfolyam. 847–868. old.
- Falussy Béla (2007): Időmérleg-vizsgálatok. Mire fordítjuk az időnket? Élet és Tudomány, 2007/8. szám, 237–239. old.
- Falussy Béla (2009): A foglalkoztatott és munkanélküli férfiak időfelhasználásának különbségei. Statisztikai Szemle, 87. évfolyam, 2009/10–11. szám, 1009–1037. old.
- KSH (2010): Időmérleg-módszertan. http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/idomerleg_mod.pdf (letöltve: 2014. 10. 02.)
- Pongrácz Attila (2012): Az általános tanácsadástól az integrált emberi erőforrás tanácsadásig. In: Poór József, Karoliny Mártonné, Berde Csaba, Takács Sándor (szerk.): Átalakuló emberi erőforrás menedzsment. Budapest: Complex Kiadó Kft., 154–164. old.
- Pongrácz Tiborné (2002): A család és a munka szerepe a nők életében. In: Nagy I.–Pongrácz T.–né–Tóth I. Gy., szerk.: Szerepváltozások 2001. Budapest: TÁRKI–Szociális és Család- ügyi Minisztérium Nőképviselési Titkársága, 30–46. old.